

योक्तारि “आभिर्विश्वा अभियुजो विषूचीः” ऋ० ६.२५, २ ।
अभियोक्तव्य ति० अभि+युज-तव्य । निषेधे “न स राज्ञा-
 भियोक्तव्यः स्वकं संसाधयन् धनम्” मनुः । व्यवहारे यं
 प्रति अभियोगः कर्तुं शक्यते २ तस्मिन् प्रतिवादिनि
 अभिसुखं ३ योजनीये च ।

अभियोक्तृ ति० अभि+युज-त्वत् । १ व्यवहारे-अपराध-
 योजनकर्त्तरि वादिनि, स्त्रियां ङीप् “अभियोक्ता दिशे
 हे स्थं करणं बान्यदुद्देयेत्” । “अभियोक्ता न चेत् ब्रूयाद्द्वयो-
 दण्डस्य धर्मतः” इति च मनुः २ युद्धार्थमाक्रामिणि च ।

अभियोग पु० अभि+युज-घञ् । अन्यकृतस्य निजधर्मणस्य
 ऋषाय १ विज्ञापने, (नालिश) अभियोगो द्विविधः “अभि-
 योगस्तु विज्ञेयः शङ्कतत्त्वाभियोगतः । शङ्काऽसतान्तु संस-
 गात् तत्त्वं होडाभिदर्शनात्” नारदोक्तेः । “अभियोग-
 मनिस्तोय्यं नैनं प्रत्यभियोजयेत्” या० ३ युद्धार्थमाक्रमे,
 ४ शपथे, ५ उद्योगे, ६ आप्तये “सन्तः स्वयं परहितेषु
 कृताभियोगाः नीतिः ७ अपचिकीर्षयाक्रमणे, “संप्रापद-
 प्राप्तराभियोगम्” कुमा० ८ अस्मिन्निषेधे “नयाभियोगं
 मनसः प्रसादं समापयस्वात्मगुणेन कामम्” रामा०
 ९ अपचिकीर्षयानिरोधे । “क्षुभितं वनगोचराभियोगा-
 दिति” किरा० ।

अभियोगिन् ति० अभि+युज-घिनुण् । १ अभियोगकर्त्तरि
 वादिनि “मिथ्याभियोगी दण्ड्यः स्यात् विवादात् द्विगुणं
 दमम्” या० । २ आक्रमकर्त्तरि, ३ आप्तयुक्ते, ४ अभि-
 निषेधे, ५ योजनकर्त्तरि च ।

अभियोजन न० ऋशं योजनम् । योजितस्य दाढार्थं पुनर्यो-
 जने “अभियोजनं नाम युक्तस्य पुनर्योजनमिति” साध० ।

अभिरक्षण न० अभितो रक्षणम् । सन्नादिना सर्वतः श्वेत
 सर्षपादिविच्छेपैः यातुधानादिभ्यो १ रक्षणे २ सर्वतो
 रक्षणे चाभावे अ । अभिरक्षायत् स्त्री । “प्रशान्तबाधं
 दिशतोऽभिरक्षया” किरा० ।

अभिरक्षित ति० अभितोरक्षितः । सर्वतोरक्षिते ।

अभिरक्षित्व ति० अभितोरक्षिते त्वत् स्त्रियां ङीप् । सर्वतो
 रक्षके “वसुनामाश्रमाणाञ्च राजा ऋष्टोऽभिरक्षिता” मनुः

अभिरत ति० अभिसुखतया ऋशं वा रतः । १ अत्यान्तासक्तं
 २ अभिसुखतया रते च ।

अभिरति स्त्री अभितो रतिः प्रा०स० । आसक्तौ “न ऋग-
 याभिरतिर्नदुरोदरम्” रघुः । [मनोरमे ।

अभिरस्य ति० अभिरसते ऋशं रसतेऽत्र आधारे यत् ।

अभिराज् ति० अभितो राजते अभि+राज+क्तिप् । १ अ-
 धिकदीप्तिशीले २ अधीश्वरे च ।

अभिराज् ति० अभि+राज-क्त । सेविते ।

अभिराम पु० अभिरस्यतेऽस्मिन् रम+आधारे घञ् । १ सुन्दरे
 २ प्रिये, ३ मनोहरे च । “श्रोत्राभिरामाः शृण्वन्तौ
 रयनेमिखनोन्मुखैः” “श्रोत्राभिरामध्वनिना रयेन” यस्या-
 त्त्वगेहे नयनाभिरामः” इति च रघुः पयोभङ्गाभिरामं
 सुङ्करुपतति स्वन्दने दत्तदृष्टिः शकु० । “राम इत्यभि-
 रामेण वपुषा तस्य नोदिनः” रघुः ।

अभिरुचि पु० ऋश्या अत्यन्ता रुचिः प्रा०स० । १ अत्यन्तरुचौ

अभिरूप ति० अभिरूपयति सर्वं स्वात्मकं करोति चु० रूप-
 अच् । १ शिषे, २ विष्णौ च । अभिरूपयति निरूप-
 यति । ३ परिण्डते । उत्कृष्टं रूपं यस्य । ४ कन्दर्पे, ५ चन्द्रे
 च । ६ मनोहरे ति० । “उत्कृष्टायाभिरूपाय वराय सट-
 शाय च” मनुः । “अभिरूपगुणभूयिष्ठा परिषत्” शकु०
 ७ अनुरूपे ति० । “काममनभिरूपमस्या वयसो वल्कलम्”
 शकु० । अभिरूपस्य भावः मनोज्ञा० वुञ् आभि-
 रूपकम् यञ् आभिरूप्यञ् सौन्दर्यादौ न० । “अर्च-
 कस्य तपोयोगादर्चनस्यातिशयनात् । आभिरूप्याञ्च
 विम्बानां देवः सान्निध्यं ऋच्छति” ति० त० पु० ।

अभिलक्ष्य ति० अभिलक्ष्यते उद्दिश्यते अभि+लक्ष्ण्यत् ।
 १ उद्दिश्ये । लक्ष्यस्य शरव्राखाभिसुखस्य अव्ययी० । २ शर-
 व्याभिसुख्ये अव्य० । “शब्दं प्रतिगजप्रेशुरभिलक्ष्यम-
 पातयम्” रघुः । ल्यप् । ३ लक्ष्यीकृत्येत्यर्थे अव्य० ।

अभिलङ्घन न० अभि+लघि-भावे ल्युट् । उल्लङ्घने । “तया-
 णामेव भूतानां सागरस्याभिलङ्घने” रामा० ।

अभिलषणीय ति० अभि+लष-कर्मणि अनौयर् । कास्ये ।
 एष्टव्ये । तव्य । अभिलषितवप्रोऽप्यत् ति० ।

अभिलषित ति० अभि+लष-कर्मणि क्त । १ इष्टे अभि-
 लाषविषये । भावे क्त । २ अभिलाषे इच्छायास् न० ।

अभिलाप पु० अभिलप्यते मनःसंकल्पोऽनेन । १ मनःसंक-
 ल्यावेदके अहमिदं करिष्ये इत्यादिरूपे वाक्ये “कास्ये हि
 कासाभिलापसहितकुशजलतिलत्यागरूपः सङ्कल्पः कार्यं
 इति प्रा० त० प्रक्रमाधिकरणम् । २ आत्मीयज्ञानाकारो-
 ल्लेखिवाक्ये च यथा भूतलं घटाभाववदिति ज्ञानावेदकं
 घटोनास्तीति वाक्यं यथा च अयं घट इति ज्ञानोत्तर-
 मनुव्यवसायात्मकज्ञानस्यावेदकं घटमहं जानामीति वाक्यम्
 “न निर्घिपकं ज्ञानं तस्य ग्राहकमिष्यते तथाऽभिलाप-